

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено
на засіданні кафедри
фінансів, обліку і аудита
прот. № 1 від 15.09.2023 р.

БІРЖОВА СПРАВА І ФОНДОВИЙ РИНОК
СИЛАБУС
2023/2024 навч. рік

Галузь знань	– 07 Управління і адміністрування
Спеціальність	– 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	– Управління фінансами, банківська справа та страхування
Освітній рівень	– другий (магістр)
Цикл підготовки	– професійний
Кількість кредитів ЄКТС	– 4
Семестр	– 2
Сторінка курсу в MOODLE	– https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=11086

Лектор курсу – Стешенко Олена Дамирівна (канд. економ. наук, доцент)

Профайл викладача – <https://kart.edu.ua/staff/steshenko-od>

Контакти викладача (e-mail) – steshenkoed@kart.edu.ua

Адреса кафедри: м. Харків, майдан Фейербаха, 7, корпус 3, ауд. 515-516

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу – <http://rasp.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://lib.kart.edu.ua>

Курс «Біржова справа і фондовий ринок» є одним із системотворчих у процесі формування компетенцій сучасного біржового гравця, який має теоретичне, методичне і одночасно прикладне значення.

Метою вивчення курсу є формування у здобувачів освіти знань новітніх аспектів та методів управління біржовою діяльністю та на фондовому ринку, набуття практичних навичок із здійснення біржових операцій та вміння їх ефективно застосовувати у професійній сфері.

Предметом курсу є механізм організації біржової діяльності, тобто процеси розробки та використання відповідних методів, інструментарію для обґрунтування рішень щодо створення і функціонування біржових структур.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності здобувачів освіти:

заплановані загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів.

СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

програмні результати навчання (ПР):

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо ти прагнеш досягнути успіху у власному бізнесі, ефективно управляти виробництвом та організувати ефективний товарорух з метою покращення результатів діяльності, тоді ми допоможемо тобі у наступному:

- ✓ правильно оцінювати ситуації на фондовому ринку та обирати необхідні стратегії поведінки для проведення операцій на ринку реального товару;

- ✓ використовувати механізми укладання різних видів угод з цінними паперами для збільшення прибутковості вкладених інвестицій в операції на фондовому ринку;
- ✓ розраховувати вартість ф'ючерсного контракту та підраховувати прибутки (збитки) за ф'ючерсним контрактом з часом;
- ✓ застосовувати механізми поставки товару за біржовими контрактами та знати як обліковується процедура поставки;
- ✓ використовувати механізми ф'ючерсного ринку для захисту від несприятливого коливання цін на наявному ринку (здійснення операцій хеджування);
- ✓ обирати стратегії використання різних типів опціонів та їх комбінацій з ф'ючерсними контрактами для здійснення операцій зі страхування цінових ризиків.

Методи навчання

Курс супроводжується тематичними лекціями, мультимедійними презентаціями та практичними заняттями. При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: кейс-технології, адаптивне навчання, ділові ігри, ситуаційні завдання та ін. Самовивчення окремих питань курсу на основі рекомендованої навчально-методичної літератури через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle. Здобувачі мають змогу отримувати індивідуальні консультації.

Теми курсу

Тема 1. Сутність біржової торгівлі, її становлення та розвиток.

Біржова торгівля як основа біржової діяльності. Еволюція біржової торгівлі. Поняття бірж. Завдання та функції бірж. Види бірж їх спеціалізація.

Тема 2. Біржа як організатор торгівлі на ринку.

Функції сучасної біржі в ринковій економіці. Характеристика основних видів бірж. Принципи діяльності біржі, організація біржової інфраструктури.

Тема 3. Біржовий товар і його базисні ринки.

Характеристика біржових товарів. Класифікація біржових товарів. Речові біржові товари. Фінансові інструменти, що використовуються на біржах. Методика подання інформації про біржові товари в спеціалізованих виданнях.

Тема 4. Організація біржового торгу.

Правила біржових торгів. Учасники біржових торгів. Допуск біржового товару до торгів. Торгові доручення та їх види. Організація та механізми ведення біржового торгу.

Тема 5. Біржові угоди.

Поняття про угоди з біржовим товаром. Види, особливості та порядок укладення угод на товарній, фондовій і валютній біржах.

Тема 6. Брокерська діяльність.

Брокерська фірма, роль і місце в біржовій діяльності. Види брокерських угод. Винагорода за брокерську діяльність та ефективність її здійснення.

Тема 7. Фондовий ринок

Сутність та особливості діяльності фондового ринку. Типологія фондових бірж. Організація торгів на фондовому ринку. Учасники фондових бірж. Особливості діяльності приватного АТ «Укрзалізниця» з пропозиції акцій. Світові фондові ринки. Моніторинг процесу розміщення облігацій Укрзалізниці на міжнародних фондових ринках.

Тема 8. Валютний ринок

Поняття, функції і суб'єкти валютного ринку. Передумови і етапи становлення валютного ринку України. Види і порядок угод на валютній біржі.

Ресурси курсу

- 1 <http://lib.kart.edu.ua/> (Ресурси бібліотеки УкрДУЗТ)
- 2 <https://www.rada.gov.ua/> (Офіційний портал Верховної Ради України)
- 3 <https://www.mof.gov.ua/> (Міністерство фінансів України);
- 4 <https://www.nssmc.gov.ua/> (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку)
- 5 <https://smida.gov.ua/> (Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ) або Stock market infrastructure development agency of Ukraine (SMIDA))
- 6 <https://pfts.ua/> (Офіційний сайт Фондової біржі ПФТС)
- 7 <https://ukrse.com.ua/> (Офіційний сайт Української фондової біржі України)
- 8 <https://svitinvest.com.ua/> (Біржовий брокер Svit Invest)
- 9 <https://www.ueex.com.ua/learningcenter/> (Навчальний центр ТОВ «Українська енергетична біржа»)

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Біржова справа» зможуть застосувати, працюючи у підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності: Укрзалізниця; державна служба; товарні, фондові та валютні біржі; сфера міжнародної торгівлі та туризму; інвестиційні компанії; страхові компанії; банківські та фінансово-кредитні установи; дилерські та брокерські компанії; інвестиційні, трастові та майнові фонди; навчальні заклади.

Форми і методи оцінювання

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ зі змінами та доповненнями (<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentuvnz/polojennya-12-2015.pdf>)

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Методи контролю: виконання практичних завдань, виконання та захист індивідуальних завдань з розробкою презентації та доповіддю, відповіді на тестові завдання за темами курсу, тестовий модульний контроль, екзамен.

Максимальна кількість балів за модуль			
Поточний контроль	Модульний контроль	Сума балів за модуль	
до 60	до 40	до 100	
Поточний контроль			Кількість балів
виконання групових практичних завдань			20
виконання та захист індивідуальних завдань з розробкою презентації та доповіддю			20
виконання поточних тестових завдань			20
підсумок			60
Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
відмінно – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
добре – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
задовільно - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
незадовільно - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Академічна доброчесність

Кодекс академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>.

Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти доступне за посиланням: https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/poloz_zap_plagiat.pdf

Інтеграція здобувачів освіти із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.